

Nu există nimeni care să nu se-ncreadă în fete și în ceremoniile lor secrete. Cu toate astea, deseori, singure în colțisorul lor, când credem că născocesc povești, ele cheamă spirite, încredințează morții corpul păpușii lor și se lasă în voia somnului odată cu ea, îngânând incantații bizare.

Fetița mea desena figuri nedeslușite pe nisip, nepăștoare la cum înotau ceilalți și la familia ei, la frații care se luptau cu monștri din benzi desenate. Oare ce fel de lume își închipuia în timp ce mama ei se ungea cu loțiune de plajă? Mi-am amintit brusc ce îngânăm eu, copil fiind, în Delta Ronului, Camargue, săltând printre trestii. „Nu vreau să mă fac mare și să fiu om important, dar fără vreun folos.“

„Nu-ți cer să fii cea mai bună“, mă sfătuia Maestrul meu, Pierre Barbizet. „Ci-ți cer să fii unică – vei atinge atunci deplinătatea propriilor resurse.“

Plaja, căldura, senzația de somnolență, cele trei zile de cutureierat Veneția pe care le aveam la dispoziție, să-i bat în toate direcțiile ale ei *vicoli*¹, purtau în resac șuvoi de imagini. „Să trecem dar, căci toate-s trecătoare / Voi reveni, căci totul vis e“², a scris Apollinaire. Copilăria mea, irisul de la Béatrice, cutiuța muzicală din partea Profesorului, pe care o deschideam s-o ascult iar în fiecare seară și cu a cărei melodie semăna fetița de pe Lido.

Le ce se gândea, oare?

La fel ca mine în copilărie, visa cumva că, așa cum ai întoarce un colț de pagină, privirea ei va putea să ridice

1. Alei (în it., în orig.).

2. Vers din poemul „Corn de vânatoare“, traducere de Vasile Nicolescu, în vol. *Scrieri alese*, ed. cit., p. 125.

un colț de cer, să-l întoarcă și atunci, din urmă, se vor ivi toți oamenii care iubiseră în lumea asta, trăiseră aici, răsuseră aici și care între timp plecaseră, ca să ajungă de partea cealaltă? Zărea, în reveriile-i mult prea lucide, așa cum observam și eu, copil, foitajul ăsta fin, plămădit dintr-o pânză de păianjen, cu personaje? În Veneția, îl vedea pe Vivaldi în notele limpezi de clavecin și-n aurul trompetelor, și pe Franz Liszt plângându-l pe Wagner, geniul care-i luase fiica în căsătorie, și pe Wagner, la un balcon de pe Canal Grande, adăugând un *Sol* final pe buzele Isoldei, o ultimă tușă de pasiune pe pleoapele cuprinse de paloare ale lui Tristan? Vedea oare fetițele din alte vremuri, orfane îmbrăcate în rochițe albe și cu flori de rodie prinse în păr, pe care dogii puneau să fie învățate să cânte, să afle tainele flautului și-ale oboiului, aceste *mici privighetori în colivie* cărora le preda Vivaldi, preotul cu părul ca de foc?

M-am plimbat îndelung prin Veneția. Și-am înțeles în acel răstimp de ce a dăinuit în mine așa de multă vreme dorința de a veni aici. În Veneția, cetatea Anadiomenei, muzica pătrunsese în pictură, iar pictura se unise cu timpul din sufletele oamenilor, cu durata noastră interioară. Aici totul se inversa, intra în dialog, se reflecta și oglindea: în cerurile lui Tiepolo¹ vedeai întinderi marine, în canale

1. Giovanni Battista Tiepolo (1696-1770) – pictor venețian, creator de fresce în stil baroc târziu pentru mai multe palate venețiene. A pictat și în afara Italiei, la Würzburg, chemat de prințul-episcop al Bavariei, și la Madrid, invitat de regele Carol al III-lea al Spaniei, în al cărui palat regal realizează una dintre lucrările sale cele mai importante, fresca din Sala Tronului.

și-n părțile lungi de compoziții muzicale, curgerea schimbătoare a norilor. M-am bucurat de Veneția în roz și negru, Veneția cea nemișcată când totul amuțește împrejur, ale cărei ape zugrăvesc nori fără odihnă pe bolțile palatelor, și astfel am ajuns să văd camera din Palatul Vendramin în care, în 1883, a murit Wagner, încăpere pe care o garnisise cu roz și de la balconul căreia, aplecându-se spre Canal Grande, spuse adio vieții, mai devreme cu câteva ceasuri.

Însă în dimineața asta hotărâsem să-mi ofer o zi orizontală. Eram în Veneția, la urma urmei, dar exista și marea, care mă chema la ea. Întotdeauna vocea ei a răzbătut până la mine. Înotasem în larg mult timp, într-o apă verzuie și tulbure asemenea cristalinului unui ochi de balenă, și mă întorsesem pe mal cu picioarele înmuiate de oboseală, prăbușindu-mă apoi pe pânza în dungi a șezlongului. Îmi plăcea să mă cufund în apă, să mă las să alunec departe de coastă, șuvițele de păr desfăcându-se ca niște raze, eu însămi în inima unei împletituri de raze de lumină. Să înot ținându-mi respirația, la fel ca în yoga, și, dintr-o mișcare, să mă ridic la suprafață. În fiecare an mă ademenea ideea să învăț să înot asemenea atleților de la olimpiade, craul puternic, bras și fluture. Peștele-zburător a fost mereu printre animalele pe care le prefer, cu arcurile sale argintate între un element și altul: saltul lui în azur, plonjarea în ocean, de parcă ar coase împreună apa și văzduhul, însă-lilându-le cu aripile și solzii.

Am început cu greutate să mă simt în vacanță cu-adevărat, să mă rostogolesc în gândul ăsta, ca mai devreme,

când despiciam valurile. Mă plimbam mult, vizitam multe, citeam asemenea, în timp ce lăsam să lucreze în surdină cuvintele lui Béatrice și ale Profesorului, pe care memoria le întrepătrundea. Am citit și recitat de numeroase ori scrisoarea și, în post-scriptum, adresa tânărului prieten german, pe care întâmplarea trebuia să mă facă să-l întâlnesc. Întâmplarea? Am zâmbit în sinea mea, în timp ce o adiere călduță mi-a ridicat pareo-ul. Nu susținusem, oare, în fața lui Béatrice că nu există întâmplare, nu mă agățasem cu încăpățănare de afirmația asta?

Hans Engelbrecht. Hans Engelbrecht locuia la Hamburg. Voi merge, așadar, să-l văd. Decizia abia luată, m-a cuprins teama de o dezamăgire. Cât timp n-aveam să-l întâlnesc pe-acest „tânăr prieten“, mă puteam juca în voie cu personajul, de parcă ar fi fost un manechin, când Pierrot, când Arlechino, blond sau brunet, înalt ori scund. Ceea ce îl făcea interesant în ochii mei era prietenia lui cu Profesorul și faptul că acesta îl avusese-n minte ca să-i ofere cutiuța muzicală. Aș fi descoperit, oare, cheia enigmei, dacă urma să-l cunosc?

Ce enigmă anume, sub acoperirea unei propuneri? De exemplu, ce amănunt puteam considera că-mi place la figurina aceea în sipetul ei? Melodia, deopotrivă cunoscută și străină? Apolo cu lira lui? Ce-avea să îmi destăinuie Apolo, zeu al muzicii, însă și mesager al lumii de dincolo? Încă un semn al sortii: Apolo, fiu de lupoaică, este un zeu pe care l-am apreciat întotdeauna în chip aparte și, dintre visurile mele legate de călătorii, mereu m-a încălzit cel de

a merge-n Delos, insula lui natală. Delos, insula veșniciei unde era de neîngăduit să mori sau să te naști sau să îngropi un mort. Delos și de asemenea Delfi, unde Apolo biruie balaurul Piton, paznic al întunericului și al tărâmului de dedesubt. Atunci natura din regat se schimbă, Delfi devine sanctuarul luminii. Acolo, sub coloanele templului, ocrotirea lui Apolo dovedește înflorirea sacralului, dar și a artei, odată ce Apolo este și zeu al muzicii, patron al muzelor și cântăreț din liră.

La ce voia să mă invite Profesorul? Care-i era mesajul? Oare se referea la faptul că, așa cum se întâmplă în mituri ori într-un poem, orice lumină interioară se ivește dintr-o bătălie între forțe obscure, haosul și o ordine superioară? Cumva purtam în mine un monstru pe care trebuia să îl înfrâng?

M-am întins. Mama își chema fata, care se prefăcea că nu aude. Frații ei își aranjau săbiile intergalactice în geanta de plajă încăpătoare. Tatăl, cu gândurile departe, îmbrăca o cămașă de bumbac. Marea răspânda luciri, iar în spatele meu, ca un pachebot uriaș, vechiul Hotel des Bains șiroia de raze. Cu toate astea, umbra lui Thomas Mann plutea între cabinele de lemn de pe care sărea vopseaua; și mișcarea vagă produsă de muzica lui Mahler, adagietto-ul pierdut din *Simfonia nr. 5*, stăruia la nesfârșit în crăpături, între sare și siroco, înecând locul pentru totdeauna într-o melancolie densă.

Muzica avea mereu acest efect asupra mea, chiar și amintirea muzicii, anume să mă topească-n ea în locul unde stăpânea, la fel cum amintirea mării unduia pe pardoseala

din mozaic a Bazilicii San Marco. Era mai mult decât un efect, era chiar o dominație. Oare aveam să mă satur de ea vreodată? Nu, așa ceva era cu neputință. Eram tristă, dar nu plictisită și întristată de muzică, și chiar ieri, înainte să adorm, tocmai rândunelele de pe cinci linii de portativ din Brahms, tăcerile și suspinele lui îmi conduseseră pașii spre somn.

„V-ați făcut pasager clandestin al muzicii. Sunteți permanent în mijloc. Or, a fi în mijloc înseamnă să fii intermediar. Al cui? A ce?“, îmi scrisese Profesorul. Și mai ales răspunsul pe care-l dăduse îl simțeam lovindu-mi tâmpile ca un ciocan: „Mă tem că intermediar al muzicii singure, al muzicii oferite numai de opere, nu e de-ajuns“.

Înainte de plecarea din New York, fusesem tristă din cauza oboselii, a epuizării, așa îmi diagnosticasem tulburarea și foamea, așa îmi explicasem greutatea pe care o resimțisem la înregistrarea ultimului album. Începeam să întrezăresc acum neajunsul acelei constatări sau, mai curând, lipsa ei de exactitate. Și dacă în acești ultimi ani mă mărginisem să fiu intermediar *numai* al muzicii? Și dacă, așa cum anunța Profesorul, asta nu ajungea? Și dacă îmi sacrificasem prea mult din libertatea proprie – însă pe ce altar? – și atunci, cu aripile retezate, ea nu-i mai putea îngădui nici sufletului să îmi trăiască viața, nici trupului să îmi trăiască sufletul?

Dar atunci în ce loc și când mă poticnisem? Am alunecat aceste gânduri, căci dintr-odată căscau un neant abisal la picioarele mele, iar prăpastia aceea mă-nfricoșa.